

Maatregelen netcongestie

Beslispunten:

- 1 Kennis nemen van de analyse van TenneT en Liander over de netcongestie in Gelderland
- 2 Instemmen met het onderstaande pakket van maatregelen van de netbeheerders om in Gelderland minimaal 100MW aan vermogen te realiseren, te weten:
 - a. tegen vergoeding flexibele inzet energie-installaties tijdens piek door grootverbruikers (congestiemanagement);
 - b. laden buiten de spits;
 - c. netefficiënte installatie bestaande bouw (o.a. stimuleren hybride warmtepompen);
 - d. netbewuste woningbouw (o.a. centrale warmtoplossingen)
 - e. tijdelijk zwaarder belasten TenneT-netwerk
- 3 Provinciale inzet met name richten op:
 - a. slim laden via GO-RAL
 - b. netbewuste woningbouw
 - c. netcongestie bedrijven/ innovatie vanuit regionaal bedrijfsleven/ smart energy hubs
 - d. ruimtelijke planning energie-infrastructuur via energievisie/pMIEK , ruimtelijk arrangement en omgevingsvisie.
- 4 Met deze Statenbrief Motie 23M95 Gelderland tijdelijk windstil en Motie 23M97 Wind in de rug van de RES-sen afhandelen
- 5 Instemmen met de pilot energyhubs Veldzicht in Ermelo en Innofase in Duiven.

Publiekssamenvatting

Op basis van een diepgaande analyse van hun elektriciteit netwerken stellen TenneT en Liander nu voor een aantal maatregelen in Gelderland te nemen. Hiermee wordt ruimte gemaakt op het net op de momenten dat het elektriciteitsnetwerk overbelast dreigt te raken. Met deze maatregelen willen netbeheerders en provincie stroomuitval voorkomen en, naast de al bestaande wachtlIJst voor grootverbruikers, straks ook wachtlIJsten nodig zijn voor kleinverbruikers (denk aan MKB en/of consumenten) waardoor de woningbouw, bedrijvigheid en verduurzaming stagneert. De situatie rond netcongestie in Gelderland blijkt ernstig en vraagt om snelle maatregelen. De noodzakelijke uitbreiding van het netwerk is niet voorzien vóór 2029. De nu voorgestelde maatregelen hebben onder andere betrekking op het slim laden buiten de spits, het stimuleren van hybride warmtepompen in plaats van volledig elektrische en netbewust bouwen. Bedrijven krijgen een vergoeding wanneer zij tijdens pieken stroomvermogen beschikbaar stellen en het net wordt -waar mogelijk- tijdelijk iets zwaarder belast. Deze maatregelen worden nu verder uitgewerkt. Dit zijn congestiemaatregelen voor de korte termijn om verdere wachtlIJsten en stroomuitval te voorkomen.

We blijven ons ook inzetten voor het zoeken naar oplossingen voor de bestaande wachtrij voor grootverbruikers, bijvoorbeeld via Smart Energy Hubs, gedragsverandering (spits mijden) en innovatiekracht. Daarnaast werken we aan oplossingen voor de periode na 2030 door als provincie te sturen op ruimtelijke keuzes voor energie-infrastructuur. Hiermee willen we netcongestie wat verder in de toekomst voorkomen. Hiervoor stellen we nu een Energievisie op.

1 Aanleiding

TenneT en Liander hebben hun diepte-analyse voor netcongestie in Gelderland afgerond. In een viertal werksessies met netbeheerders, provincie en regio's zijn de resultaten gedeeld en samen maatregelen besproken. Dit heeft geresulteerd in een pakket van maatregelen om in Gelderland minimaal 100MW aan vermogen te vinden om piekbelastingen op te kunnen vangen. Uw college heeft met de Staten afgesproken om nog voor de zomer de resultaten en voorgestelde maatregelen te delen. Netbeheerders kunnen het niet alleen. Voor de uitwerking van maatregelen vragen netbeheerders inzet van overheden. Per maatregel is een *one-pager* opgesteld en wordt een werkgroep gevormd om deze uit te voeren.

2 Argumenten voor en tegen

Voor:

- De aanpak van netcongestie verdraagt geen verder uitstel. We moeten nu alles op alles zetten om te voorkomen dat burgers en bedrijven nog meer last krijgen van netcongestie.
- De voorgestelde maatregelen zijn doorgerekend en op basis van verwachte effecten geselecteerd.
- De maatregelen zijn een evenwichtige mix tussen maatregelen waarvoor de netbeheerder primair aan zet is en maatregelen waar de overheid voor nodig is.
- Als het lukt om de benodigde ruimte in het net te vinden kunnen netbeheerders de autonome groei van woningbouwplannen en mobiliteit (laadinfra) faciliteren.
- We hebben bestuurlijke afspraken met de minister van EZK en drie provincies om de problematiek vanuit FGU (Flevoland, Gelderland en Utrecht) aan te pakken.
- Vanwege schaarse capaciteit netbeheerders worden 2 pilot energyhubs aangewezen op basis van selectiecriteria en een scoremethodiek. De gekozen locaties zijn startklaar. Met de opgedane kennis kunnen we daarna snel opschalen naar andere energyhubs.

Datum vergadering: 9 juli 2024

Portefeuillehouder: Ans Mol-van de Camp

Zaaknummer: 2022-016271

Inlichtingen bij: Provincieloket, 026 359 99 99

Tegen:

- Het is geen garantie dat afnamecongestie in Gelderland wordt voorkomen als wij onze doelstelling halen omdat we afhankelijk zijn van het effect van de maatregelen in andere provincies. Hiervoor moeten we goede monitoringafspraken maken.
- De lijst met maatregelen is naar verwachting onvoldoende om de wachtlijst voor grootverbruikers op te lossen. Anderzijds voorkomen de maatregelen wel dat er ook een wachtlijst ontstaat voor kleinverbruikers (denk aan MKB en huishoudens).
- In tegenstelling tot Utrecht en Flevoland zien TenneT en Liander geen noodzaak om ook in Gelderland te investeren in dure tijdelijke regelbare opwek. Daar staat tegenover dat we vanwege waterbedeffect rond Harderwijk ook meeprofiteren van regelbare opwek in Utrecht en Flevoland.
- Stimuleren van hybride warmtepompen betekent een serieuze vertraging van de verduurzamingsambitie en betekent dat burgers langer gebruik maken van gas en gastarieven.

3 Financiële gevolgen

Zie Statenbrief.

4 Risico's

Afhankelijkheid:

Vanwege het waterbed zijn we sterk afhankelijk van maatregelen en effecten in Flevoland en Utrecht. De opgave om vermogen vrij te spelen bij piekbelasting is in Utrecht (250MW) en Flevoland (125MW) aanzienlijk hoger dan bij ons. Met name in Utrecht wordt het de komende maanden spannend of kleinverbruik buiten schot kan blijven. Mocht Stedin hiertoe moeten besluiten is het overigens niet automatisch zo dat ook Liander volgt met een wachtrij op kleinverbruik in Gelderland.

Onzekerheden:

We hebben te maken met inschattingen van de netbeheerders op basis van de meest recente cijfers en diepe netwerkanalyses. Maar het is geen exacte wetenschap. Het gedrag van burger en bedrijven achter de meter laat zich moeilijk voorspellen. Voor sommige maatregelen is ook medewerking van het Rijk nodig (afspraken over Netbewust laden, subsidies warmtepompen, toestemming ACM, aanpassing wetgeving BZK). Dat gaat tijd kosten. Vandaar dat de maatregelen inzetten op een doelbereik substantieel meer dan 100MW.

5 Participatie en communicatie

De regio's zijn via de Energyboard bestuurlijk betrokken en op 4 juli geconsulteerd. Ambtelijk hebben de regio's deelgenomen aan werksessie met netbeheerders om de maatregelen uit te werken en te communiceren.

TenneT en Liander willen het pakket aan maatregelen in FGU graag snel communiceren. Wij hebben aangegeven dat dit wat ons betreft pas kan na de GS-vergadering van 9 juli. Netbeheerders willen in hun communicatie ook graag samen optrekken met de provincies. Hiervoor hebben wij als provincie een communicatielijns opgesteld en afgestemd met de netbeheerders.

6 Vervolgproces

De volgende stap is het uitwerken van de maatregelen zoals beschreven in het bijgevoegde Actieplan Netcongestie Gelderland. Hiervoor worden werkgroepen ingericht. Om de Staten volledig te informeren stellen wij voor een beeldvormende sessie of Webinar te laten organiseren door de netbeheerders.

Bijlagen:

- Actieplan Netcongestie Gelderland
- Informerende Statenbrief
- Voorstel pilot energyhubs Gelderland